

ธรรมะละลาย ตอนที่ ๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโศ

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี

เดี๋ยวดอนนี้เราพักก่อน เรื่องนี้เราไม่พูด เวลาเราน้อย ถ้าจะพูดเดี๋ยวเราไปพูดกันทีหลัง เราจะถามว่าปฏิบัติอย่างไร

โยม๑ : ผมพุทโธมาตั้งแต่เด็กครับ แล้วก็ผมปฏิบัติสายหลวงปู่สมชาย แล้วผมก็เข้าวัดเขาแจ่งเบงมาตั้งแต่เด็ก แล้วก็ไม่มีอะไรครับ ผมก็พุทโธไปเรื่อยๆ

หลวงพ่อ : อาการที่เกิด ?

โยม๑ : อาการที่เกิด เอาแบบไหนล่ะครับ

หลวงพ่อ : เอาแบบเริ่มเข้าสู่วิปัสสนาเลย

โยม๑ : เริ่มเข้าสู่วิปัสสนา ตอนแรกผมก็ยังจับไม่ได้หรอกครับว่า อะไร คือ วิปัสสนา หรือไม่วิปัสสนา ตอนนั้นอยู่ประมาณ ม.ปลาย ผมโทรไปถามหลวงอา เพราะว่าตอนนั้นผมคุยกับเพื่อน

ผมบอกว่า “เห้ย... มึงเคยเป็นเหมือนกุหรือเปล่าวะ ที่แบบว่าอยู่ๆ เวลาเราคิดเหมือนมีคนตอบเราอยู่ในใจ”

ทีนี้เราก็เลยคิดว่า “เห้ย... มันเกิดอะไรขึ้น” ก็เลยโทรไปถามหลวงอา ผมไม่เอ่ยชื่อท่านแล้วกันนะครับ ก็คือผมโทรไปถามหลวงอา แล้วหลวงอาที่พูดประมาณว่า “มันไม่มีอะไรหรอก ให้ใจเย็นๆ แล้วก็เวลาจะทำสมาธิต่อไป ให้อธิษฐานด้วย” ประมาณนี้ครับ

ส่วนที่มารู้เรื่องการวิปัสสนาจริงๆ ก็คือ ผมเข้าไปในแคมฟรอก ตอนแรกผมก็ไม่รู้หรอกว่าผมปฏิบัติได้แค่ไหน ทีนี้พอผมเข้าไปในแคมฟรอก แล้วผมไปเจอห้องๆ หนึ่ง ชื่อห้อง

ธรรมะไทย แล้วพอผมเข้าไปในห้องธรรมะไทย ผมก็ไปเจอเขาคุยๆ กัน เหมือนญาติโยมคุยกัน ธรรมดา แล้วก็ยกประโยคเข้าไปในเว็บไซค์ ยกประโยคขึ้นมา แล้วก็อนุโมทนาสาธุกัน แล้วเขาก็คุยกันมั่วซั่ว ผมก็เลยว่า “เห้ย... อย่างนี้มันใช่หรือ” ผมก็เลยเกิดการอาละวาด ตะก้นไป ตะก้นมา

แล้วทีนี้เขาก็คล้ายๆ กับว่ามีคนมาขอแยกห้อง เป็นห้องอภิธรรม แล้วเขาก็ชวนผมไปอยู่ห้องอภิธรรม แล้วทีนี้มันก็มีคนมาประมาณว่า ตอนนั้นพูดกันตรงๆ ก็คือผมด่าทั้งหมดเลย

คำว่า “ทำไมคุณทำให้สังคมเป็นแบบนี้.. ทำไมคุณทำอย่างนี้..”

แล้วทีนี้เขาก็บอกว่า “แล้วทำไมไม่โทษตัวเองว่า ตัวเองเป็นคนดีหรือเป็นคนไม่ดี”

ผมก็เลยบอกว่า “ถ้าผมเป็นคนดี แล้วคุณสร้างสังคมแบบนี้ออกมา เด็กที่เป็นอนาคตของชาติมันจะดีไหม”

แล้วทีนี้ผมก็พูดไปประมาณว่า คุณมอมเมาสังคม คุณทำสังคมให้เป็นแบบนี้ มันเป็นโทษ พระพุทธเจ้าท่านก็สอนไว้ เคยตอบที่บอกว่ามีนางรำคนหนึ่ง ที่ว่าไปถามท่านครับ แล้วท่านก็บอกว่า เป็นโทษ เป็นการมอมเมาอย่างนี้

หลวงพ่ : อ้าว... แล้วจะเข้าสู่วิปัสสนา ทำอย่างไรมันถึงวิปัสสนาได้

โยม : ตอนแรกผมไม่รู้หรอก ผมไปรู้ตอนที่ผมไปนั่งภาวนา แล้วทีนี้ไปมองกองไฟ แล้วทีนี้มันก็รู้สึกขึ้นมาว่า “เห้ย... ไฟไอ้ที่มันพริบขึ้นมา กับอันที่มันเกิดขึ้นนี้ มันคนละอันกัน”

ทีนี้ก็เริ่มรู้สึกว่า “เห้ย... มันแปลกๆ นะ” อะไอย่างนี้ แล้วทีนี้ก็เลยไปนั่งดูว่า มันเกิดอะไรขึ้น

แต่ว่าตอนแรกไอ้เหตุการณ์ก่อนหน้านี้ ก่อนที่ผมจะเจอเรื่องนี้ ผมคุยกับพี่นกระจาด แล้วพี่นกระจาดเขาก็ถามว่า ก่อนหน้านี้มันเกิดอะไรขึ้นบ้าง ผมก็เล่าให้ฟังว่าตอนนั้นผมอายุ ๒๑ ปี ตอนนั้นผมเป็นทหาร แต่ก็ไม่ได้ปฏิบัติอะไรมาก แล้วมันมีอยู่ช่วงประมาณอาทิตย์หนึ่งคือ ร่างกายมันสั้นไปหมดเลย เหมือนอะไรอย่างนี้

แล้วมันมีอยู่ครั้งหนึ่ง อยู่ๆ พอมันกำลังจะนอน แล้วมันก็เกิดรู้สึกว่ “เหี้ย... เรื่อย่าไปสนใจเลย เดี่ยวเราก็ตาย” แล้วอยู่ๆ อีกซ้กพักหนึ่งก็เหมือนมีเสียงฟ้าผ่า บีม ! ก็หันไปหันมา แล้วก็ถามคนที่อยู่ข้างๆ “เหี้ย... ฟ้าผ่าหรือ” อะไรอย่างนี้ เขาก็บอกว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น

แล้วทีนี้ซ้กพักหนึ่ง เหมือนเวลาเรากำลังจะหลับตาลงไป เวลาเรากำลังจะนอนอย่างนี้ครับ เหมือนได้ยินเสียงเขาสาธุกันเยอะๆ ต่อกันไปเรื่อยๆ แล้วหลังจากนั้นมา ๒-๓ วัน อันนี้ตอนแรกผมก็ไม่รู้หรือก นึกว่เป็นความฝัน วันแรกมันก็ดิ่งขึ้นๆ วันต่อมาก็ดิ่งขึ้นๆ แล้วต่อมาวันที่ ๓ วันที่ ๔ ก็ไปยืน...

ผมไม่รู้ณะว่วิปัสสนาตรงไหน อันนี้คือตามความรู้สึกของผม พอวันที่ ๔ ผมก็ไปยืนอยู่ที่ๆ หนึ่ง แล้วก็มีคนมารับ ก็ไปนั่งสมาธิอยู่ข้างใน แล้วก็มัพระองค์ใหญ่ๆ เป็นประธาน แล้วก็มัพระนั่งเยอะๆ แล้วก็มัพระที่ของผม ผมก็ไปนั่ง แล้วทีนี้พ่อแม่ผมก็มากราบ คือ พ่อแม่ผมเสียแล้ว แล้วต่อมามันก็เข้า แล้ววันต่อมาก็กลับขึ้นไปอีก ไปยืนอยู่ที่เดิม แล้วพอรู้สึกตัว “เหี้ย... เราเคยมาแล้ว” แล้วก็มานั่งอยู่ที่เดิมทุกที อยู่ๆ มันก็แว็บไปนั่ง แล้วสักพักหนึ่งก็กลับลงมา แล้วก็เข้า

ส่วนเรื่องการที่จะรู้ว่ตัวเองวิปัสสนาตอนไหน คือ เริ่มต้นจริงๆ ที่เริ่มจับได้ว่วิปัสสนา

หลวงพ่อ : เมื่อกี้เอ็งบอกว่าเห็นไฟ เห็นไฟไซ้ใหม่ ที่บอกว่าเห็นไฟ

โยม๑ : ไซ้ คือ ไม้ไซ้ไฟในนิมิตนะครับ แต่เป็นกองไฟ อันนี้มันคือหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่อยู่ทหารแล้วนะครับ คือมันนานแล้ว แล้วก็มัพระเหตุการณ์หลังจากที่เข้าอัปปนาไปได้ครั้งหนึ่ง ตอนนั้นก็ไม่รู้เหมือนกันว่มันคืออัปปนา

หลวงพ่อ : อัปปนาเป็นอย่างไร

โยม๑ : ตอนแรกนี่ผมเมา แล้วทีนี้ก็เข้าสมาธิ แบบประมาณว่มันไม่ไหวแล้ว ตัวเย็นเหมือนจะตาย กูตายแน่คราวนี้ ทีนี้ก็เอวาระ ถ้าจะตายกูขอตายในสมาธิก็แล้วกัน ก็พุทโธไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ

ทีนี้พ่อมันเริ่มพุทโธไปมากๆ แล้วมันก็หายไปเลย แล้วมันก็เริ่มรู้สึกตัวขึ้นมา แวบ ! แล้วมันก็เห็นเป็นแบบจะว่ามีดก็ไม่มิด จะว่สว่างก็ไม่สว่าง เห็นเหมือนอะไรซักอย่างหนึ่ง แล้วทีนี้มันก็แห่อยู่อย่างนั้นซ้กพักหนึ่ง แล้วเราก้เริ่มรู้สึกว่ “เหี้ย... กูจะตายหรือเปลว่ะ ทำไมลมหายใจ

กูไม่มี” ก็สำรวจดูพุทโธ พุทโธก็ไม่มี ลมหายใจก็ไม่มี ก็เลยรีบพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธออกมา แล้วพุทโธก็เริ่มกลับมา กลับมา “เห้ย... มึงไม่ตายแล้วเว้ย”

พอพุทโธกลับมาปั๊บก็เริ่มรู้สึกถึงลมหายใจ แล้วที่นี้ประมาณว่าไปคุยกับพินกกระจาด แล้วพินกกระจาดเขาก็เลยบอกให้ลองไปหาอะไรอ่านดู ประมาณนี้ครับ แล้วผมก็ไปเจออยู่อันหนึ่งที่หลวงปู่มั่นบอกว่า “คนที่ไม่หายใจจะมีอยู่ ๔ ประเภท

ประเภทแรกคือคนตาย

ประเภทที่ ๒ คือคนมุดน้ำคนดำน้ำ

ประเภทที่ ๓ คือเด็กที่อยู่ในครรภ์

ประเภทที่ ๔ คือคนที่เข้าสมาธิระดับลึก”

หลวงพ่อ : มันเป็นสมาธิระดับหนึ่ง แต่ไม่ใช่อัปปนา

โยม๑ : อ้อ.. ไม่ใช่เหรอครับ

หลวงพ่อ : ไม่ใช่อัปปนา ถ้าพูดถึงคำว่าไม่ได้หายใจนี้ เราเข้าใจว่าเราไม่หายใจได้ แต่จริงๆ เราหายใจอยู่ โดยอย่างนี้ก็มี

จะนั้นการเข้าอัปปนา สมมุติถ้าเป็นพุทโธ พุทโธ พุทโธ... พุทโธจนพุทโธไม่ได้ ที่หลวงตาบอกว่า “มันพุทโธไม่ได้ นั่นแหละคืออัปปนา” มันพุทโธไม่ได้ แต่มันรู้ของมันอยู่ แต่ถ้าลมลม ลม ลม ลม ลม แล้วลมเริ่มจาง เริ่มขาด พอลมเริ่มขาดปั๊บ แต่เรารู้ชัดเจน

แต่โยมบอกว่า ขณะที่เราพุทโธ พุทโธ พุทโธนั้นเราเมา แล้วพอพุทโธแล้วพุทโธหายไป มันมีดๆ มั่วๆ เห็นไหม มั่วๆ มันก็รู้ว่ามันนั่นไง มั่วๆ เห็นภาพพรางหน้านี้เรารู้ไหม

โยม๑ : รู้หมดครับ

หลวงพ่อ : นี่ไงมันรู้หมด มันถึงไม่ใช่หนึ่งใจ ที่มันไม่ใช่หนึ่งเพราะมันรู้ได้ ถ้ามันรู้ได้ อย่างนี้ไม่ใช่อัปปนา ไม่ใช่! พุทโธ พุทโธแล้วหายหมดเลย

๑.อัปปนาก็เป็นอัปปนานะ

๒. ไอ้ที่ว่าเห็นไฟ เห็นไฟนี้แล้วเขาคิดว่าไฟมาจากไหน อย่างนี้ปัญญามันเกิดได้ อย่างที่เราพูดบ่อย เห็นไหม โลกียปัญญา หรือ โลกุตตรปัญญาที่เราจะเกิดประจำ

แต่ที่วันนี้ที่ไปวัดนี้เราไม่เข้าใจ เราไม่รู้ แล้วพอเขามาพูดนี้ก็มาพูดทีหลังใจ ว่าที่มันนี่เพื่อจะคุยธรรมะ เราก็อhem... ทำไมมันไม่คุยกับกูวะ ไอ้ที่กูทำมานี้ กูรอกูพร้อมตลอดเลย ฉะนั้นพอไปถึงวัดแล้วมันไม่มีโอกาสได้คุย เห็นไหม พอวันนี้เจอหน้าก็บอกว่า คนนี้แหละที่จะคุยธรรมะอ้าว... แล้ววันนี้ก็ได้คุยกัน จะได้ไม่เสียโอกาส

ไอ้การภาวนานี้ละ ภาวนาจะถูกหรือจะผิดอะไรนี้ มันเป็นนิสัยวาสนา ไม่มีใครแก่งใคร ไม่มีใครลงโทษใคร ไม่มีใครทำร้ายใครได้ละ มันเป็นวาสนาของบุคคลนั้น

ฉะนั้นเวลาบอกว่าพูดธรรมะที่มันเป็นธรรมะ เราก็ออยากจะคุยกันเพื่อประโยชน์ ทีนี้ที่ว่า เป็นประโยชน์นี่ละ อย่างที่เป็นไฟหรือเป็นอะไรนี้ เพราะอะไร เพราะคำพูดนี้ เราเข้าใจว่าการภาวนา เห็นไหม อย่างที่พูดเมื่อกี้ที่บอกว่า การภาวนาของพวกเราต้องฟากตาย ต้องมีความจริงใจ ต้องมีความตั้งใจ ถ้ามีความตั้งใจแล้ว มันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

ทีนี้การพัฒนาของเรานี้ พอเวลาจิตเป็นสมาธิ เห็นไหม เราจะอ้างคำว่า จิตเป็นสมาธินี้ เขาเรียกว่า “ธรรมเหนือโลก” เพราะการอวดอุตริมนุษยธรรมนี้ แม้แต่ได้มานสมาบัติแล้ว การพูดออกมาก็เป็นอวดอุตริ จริงไหม “เพราะธรรมเหนือโลก”

โยม๑ : ไซ้ครับ

หลวงพ่ : ทีนี้พอธรรมเหนือโลกขึ้นมา ธรรมเหนือโลกมันจะเหนือสังคม ฉะนั้นเวลาเราปฏิบัติ เราไปในห้องนั้น ไปถามคนนู้นคนนี้ ใอนันมันเป็นสังคมไป มันเป็นธรรมต่ำๆ ไร แล้วถ้าเป็นธรรมต่ำๆ แล้วมันจะเป็นจริงได้อย่างไร

ทำไมไม่ไปหาพระ หรือหาครูบาอาจารย์ที่เรามั่นใจละ ถ้าเราไปหาครูบาอาจารย์ที่เรา มั่นใจนี้ มันจะพัฒนาตรงนี้ขึ้นไปไง

ฉะนั้นที่ทำมาอย่างนี้ ที่ปฏิบัติมานี้ คือว่ามันปฏิบัติมาได้แหละ แต่ ! แต่ต้องให้มันจริงกว่านี้ไง

คือเวลาเราปรึกษาคน เห็นใหม่ อย่างเช่นบริษัทที่เขาจัดการบริหารจัดการ เขาต้องจ้างบริษัทที่ปรึกษาที่เขาคุณภาพนะ แล้วนี่มึงไปปรึกษาใคร ไอ้จี้หุมรา จี้หามาแห่ง มึงแจ้งหมดเลย

มึงเข้าไปในเว็บไซค์ มึงไปตามใคร

โยม๑ : อ้อ.. ไม่ได้ไปตามใคร ก็ไปคุยกันเล่นๆ ครับ

หลวงพ่ : ไอ้คุยกันเล่นๆ มันก็เลยได้จี้หุมราจี้หามาแห่ง ไอนั้นมันไม่เป็นประเด็น ทีนี้ประเด็นมันอยู่ที่นี้ เอ้อ... ว่ามา

โยม๑ : แล้วก็อีกอันหนึ่งครับที่บอกว่า มีครั้งหนึ่งเดินจงกรมอยู่ในบ้าน ช่วงนั้นก็เดินเยอะ แล้วจำไม่ได้ว่ามันพิจารณาอะไร ไปบ้าง แต่มันมาลงท้ายด้วยว่า “เหี้ย... ปัจจุบันธรรมมันเป็นแบบนี้เอง” แล้วก็ยืนอยู่อย่างนี้ครับ เหมือนกับประมาณว่าเราอย่าไปตรงนั้น แล้วดึงกลับมาอะไรอย่างนี้ครับ

หลวงพ่ : ธรรมมันเกิดนะ เวลาปฏิบัติไป เราพูดกับโยมไปบ่อยๆ เห็นใหม่ ถ้าไม่มีสมาธินะ เวลาเกิดปัญญาแล้วมันสังเวช ถ้าสังเวชนะไอ้โฮ... เสรีใจเลย นั่นคือมันสังเวช “แต่ถ้ามีสมาธิ เวลาปัญญามันเกิดนะ มันลึกกว่านั้น”

อันนี้มันโยมเดินจงกรมอยู่ใช่ไหม นี่ถ้าเวลาธรรมมันเกิดขึ้นมา อย่างนี้คือธรรมมันเกิด แต่มันไม่ใช่อริยสัจ !

อริยสัจนะ เรากำหนดจิต เราพิจารณาของเราจนจิตตั้งมั่น แล้วน้อมไป น้อมไปนี่เหมือนเราบริหารจัดการ เรามีขบวนการที่บริหารจัดการ มีขบวนการที่ทำเลย คือ “มรรค ๘ งานชอบ เพียรชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความระลึกรชอบ” มันระลึกรชอบไปหมด มันไปพร้อมขบวนการของมันเลย

แล้วขบวนการอย่างนี้พอเราทำ เห็นใหม่ เวลาหลวงตาท่านออกมาพิจารณา ถ้าเวลาเราพิจารณาไปแล้ว มันขาดสมาธิ พอขาดสมาธินี้ขบวนการมันไปไม่ได้ไหม... ไปได้ แต่พลังงานมันไม่มี พลังงานมันไม่พอ แต่ขบวนการนั้นไปแล้ว เห็นใหม่ “มันเป็นสัญญาทั้งหมดไง”

“บ้าสังขาร ! ไอ้บ้าสังขาร !”

อ้าว... ถ้าไม่บ้ำสังขารจะใช้ปัญญาได้อย่างไร นี่พูดถึงขบวนการที่มันไป มันจะไปอย่างไร

นี่เราพูดถึงขบวนการของมรรคนะ ที่ว่าพอปัญญามันหมุนไปแล้ว แต่ขณะที่เราเดิน จงกรมอยู่ นี่มันคือขบวนการของโลก มันยังไม่เป็นมรรคใจ พอมันยังไม่เป็นมรรค ขบวนการของมันยังไม่เกิดขึ้นมา เห็นไหม เพราะขบวนการมันไม่ครบ มรรค ๘ ยังไม่สมบูรณ์ ถ้ายังไม่สมบูรณ์ แล้วพอมันเกิดปัญญานี้คือธรรมเกิด

ธรรมเกิดหมายถึงว่า ขบวนการของความรูสึกของจิตของเรา มันจะพัฒนา แต่มันยังไม่เข้าระบบไป แต่ถ้าขบวนการของมรรคแล้วมันเข้าระบบเลย แล้วก็ระบบนี้มีอันเดียว คือ “อริยสังขาร” ใครพูดถึงก็เหมือนกันหมดเลย !

แต่ถ้าขบวนการอย่างนี้ ที่มันเกิดขึ้นมาแล้วนี้ มันทำให้เรามหัศจรรย์ ที่นี้มันจะมหัศจรรย์ขนาดไหนนะ มันอยู่ที่ภาวะไหน ถ้าคนเจอขบวนการอย่างนี้ แล้วยังไม่ติดขบวนการอย่างนี้ มันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

มันเหมือนกับนักกีฬาเลย เอ็งดูเวลานักกีฬามันเล่นในสนามนะ อู้อู... มันเก่งทุกคนเลย แต่ไอ้คนอื่นมันจะบอกว่า “แม่งเล่นไม่เอาไหนเลย” ไอ้นี้ก็เหมือนกัน ขบวนการที่เราภาวนาอยู่นี้ มึงเป็นนักกีฬา มึงก็ว่ามึงแจ่มๆ เลย แต่อริยสังขารจะบอกว่า ไม่ยอมรับ

โยม๑ : แล้วก็อีกครึ่งหนึ่งที่เดินจงกรม แต่ครั้งนี้มันตีไม่แตก คือมันเดินแล้วแบบว่ามันรูสึก ตอนแรกมันก็พิจารณา มันเริ่มจากมีชีวิต แล้วก็ทุกข์อะไรซักอย่างหนึ่งครับ มันพิจารณาไปว่า เตี้ยแค่นี้ก็ทุกข์ ตายก็ทุกข์ แล้วก็พิจารณาไปว่า ทำไมเราต้องเกิดมา แต่ว่าเดินอยู่ประมาณชั่วโมง เกือบสองชั่วโมง มันตีไม่แตก สั้นไปทั้งตัว จนต้องหยุด

หลวงพ่ : ใจ ตีแตกหรือไม่แตก ทั้งเป็นผลนี่นะ มันแบบว่างานมันไม่ต่อเนื่อง ดูเวลาหลวงตาท่านภาวนา พอปัญญาจุดติดแล้วนี้มันจะต่อเนื่องไปตลอด อันนี้มันเกิดแว็บๆ เดียว อย่างนี้มันเหมือนพืชพันธุ์เดียวกันนะ เพราะมันมีคนปฏิบัติเยอะมาก ที่พิจารณาไปแล้วปล่อย ก็คิดว่าเป็นโสดาบัน แล้วมันเสื่อมไปหมด ก็ไปหาเราไง เราว่าไม่ใช่อยู่แล้ว อย่างที่เราบอกไป เวลาเกิดขึ้นนี้เขาเรียก “ตังคะ คือ มันปล่อยวางชั่วคราว”

การปฏิบัตินี้มันมีการปล่อยวางชั่วคราวนะ การปล่อยวางชั่วคราวนี้เพราะว่ามันสมควร แต่สมควรที่ว่ามันไม่มีหลักเกณฑ์ แต่ถ้ามีหลักเกณฑ์ของเรา หลักเกณฑ์นะ คุณ เวลาขบวนการ มันหมุน มันมีหลักเห็นใหม่ ถ้ามันทำลาย มันก็ต้องทำลายหลักนี้ด้วยใจใหม่ แต่ถ้ามันไม่มีหลักเกณฑ์คือมันอยู่ข้างนอก ที่จิตมันอยู่นี้ เห็นใหม่

มันปล่อยวางชั่วคราวนี้ คือ มันไม่สามารถสำรองได้ไง นี่เขาเรียกว่า “ตังคะ” แล้วยังมี “สมุจเฉท” ถ้า “สมุจเฉท คือ มันทำลายขบวนการทั้งหมด”

ทีนี้ขบวนการอย่างนี้ที่มันเกิด เพราะเวลาภาวนาไปนี่มันจะต้องมีขบวนการอย่างนี้ มันจะมีว่าทำสมณะก่อน ทำสมณะคือหลักเฉยๆ ไม่มีขบวนการ คือตัวจิต แล้วตัวจิตก็อันหนึ่ง แล้วเวลาภาวนาไป ที่พอเวลาปัญญามันเกิด อะไรมันเกิด เห็นใหม่ มันเกิดเพื่อที่เราสลดสังเวช เราต้องขยันอีก ต้องทำอีก

แหม... เขาไปคุยที่วัดนะ บอกว่า “เขาจะมาคุยธรรมะ แต่หลวงพ่อก็ไม่คุยกับเขา” แหม... กิ่งงไปหมดเลย

โยม๑ : ไม่! ผมไม่ได้บอกว่าหลวงพ่อก็ไม่คุยนะ ผมเห็นหลวงพ่อก็ไม่ว่าง ผมเลยไม่กล้าคุย

หลวงพ่ : ใจ... ไม่เป็นไรหรอก นี่พูดถึงเวลาเขามาต่อว่ากูไง

โยม๑ : อ้อ...

หลวงพ่ : เวลาเขามาต่อว่าที่วัดนะ โอ๊ย... ใจก็หาคนอย่างนี้อยู่แล้วทำไมมันไม่คุยกับกู

โยม๑ : ไม่กล้าครับ เหมือนเมื่อกี้ครับ เห็นว่าคุยกันอยู่ ผมก็ไม่กล้าแทรก

หลวงพ่ : อันนี้ดี เขาเรียกว่าคนมีมารยาทใจใหม่ แต่ของอย่างนี้มันก็ต้องคุยกัน ถ้าคุยกัน อย่างนี้ เราก็อยากคุย ไม่ใช่อยากคุยหรอก เราอยากส่งเสริมว่าอย่างนั้นเถอะ อย่าว่าอยากคุยเลย อยากส่งเสริมถ้าใครมีแนวทาง ใครมีเหตุผล ใครมีวิวัฒนาการที่มันพอจะไปได้ไง กูจะถีบตูด !

โยม๑ : ถีบหนักๆ เลยครับ

หลวงพ่ : เอ้อ... เพราะถ้าขบวนการมันไปได้ ถ้าขบวนการอย่างนี้ คือ “จิตที่สูงกว่าพยายามจะดึงจิตที่ต่ำกว่าขึ้นมา”

ฉะนั้นเข้าไปในเว็บ ถ้าในเว็บมีครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงมาจริงๆ นะ แต่ส่วนใหญ่จะไม่มีหรอก มันไม่มีเพราะมันเป็นเรื่องโลกๆ ฉะนั้นถ้าเราจะไปเอาตรงนี้มาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ มันไม่ได้หรอก

แล้วอย่างที่เอ็งบอกว่าชื่อนั้นชื่อนี้ในเว็บไซค์ คือเว็บไซค์นี่นะ เราบอกกับพรรคพวกในวัดนี้เลย บอกว่าเว็บไซค์หรือพวกเทคโนโลยีนี้ให้เราใช้มัน มันมีในโลกเราก็ใช้มันเพื่อเป็นประโยชน์ แต่เราไม่ใช่จู้จี้มัน !

เราไม่เอามาเป็นประโยชน์อะไรหรอก แต่เราใช้มันแค่เพื่อให้มันเป็นสื่อเท่านั้น ให้มันสื่อออกไป ให้มันเป็นประโยชน์ต่อไป ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์ก็เรื่องของมัน ฉะนั้นถ้าเราคิดว่าเราจะค้นหาเอาความจริงจากในนั้น เราจะบอกว่ามันมีน้อย แต่ถ้าเป็นของครูบาอาจารย์เรามันก็มีได้

แล้วพอขบวนการอย่างนี้ ต่อไปมีอีกไหม

โยม๑ : ดันเลยครับ ยังไม่ได้ทำต่อครับ ร่างมาเกือบปีแล้วครับ

หลวงพ่ : ถ้ามันเป็นความจริง มันจะคงที่ เขาเรียกว่า “อกุปปธรรม”

“อฐานะ คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง อกุปปธรรม คือธรรมแท้ๆ” แต่ถ้าเป็น “สัพเพ ชัมมา อนัตตา คือสภาวะที่ยังแปรสภาพอยู่”

“กุปปธรรม คือธรรมะ” ที่ว่า ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ แล้วมันได้อะไรล่ะ สภาวะมันเปลี่ยนแปลงอยู่ สัพเพ ชัมมา อนัตตา อภิธรรมเขาติดตรงนี้ เขาคิดว่า “สัพเพ ชัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา”

ถ้าธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา อริยผลก็ต้องเป็นอนัตตาด้วยหรือ

เพราะในธรรมจักร พระพุทธเจ้าบอกว่า สัพเพ ชัมมา อนัตตา เว้นไว้แต่ “อกุปปธรรม”

“ธรรมที่มันเป็นสำเร็จรูปแล้ว ไม่อยู่ในอนัตตา”

ถ้ามันมีสภาวะแบบนั้นจริงนะ มิงมาเถียงกุติ มิงมา เอาฎไปฆ่าก็ได้ มันก็เป็นของมันอยู่
อย่างนั้นแหละ มันไม่มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างนั้นปั๊บ ในอภิธรรมเขาถึง
บอก “สัพเพ ฐัมมา อนัตตา สภาวะธรรมต้องเป็นอนัตตา”

มันจะเป็นอนัตตาต่อเมื่อขบวนการของอนัตตา เห็นใหม่ อย่างเช่นขบวนการของน้ำ ด้วย
อุณหภูมิมันจะเป็นน้ำร้อนขึ้นมา น้ำร้อนกับน้ำเย็น อันไหนมันร้อนล่ะ แล้วมันเกิดจากอะไรล่ะ
เกิดจากขบวนการที่มันต้มไข่มุใหม่

ขบวนการอนัตตา คือ ขบวนการของมันที่มันเป็น มันก็เปลี่ยนสภาวะจิตนี้ จากคิดเป็น
สุข พอมันสุขไปแล้ว เดียวมันก็กลับมา ใส่น้ำนี่พออุณหภูมิมันลดลงมันก็กลับมา “แต่ไอ้จิตที่มัน
เป็นไปแล้ว มันไม่กลับมาไว้ย”

โยม๑ : ไม่รู้ว่าผมเข้าใจถูกหรือเปล่านะครับ แต่ผมคิดว่า “สัพเพ ฐัมมา อนัตตา นี่มัน
หมายถึงที่เป็น โลภียะ” ถ้าเกิดหลุดไปแล้วมันเป็นอกุปปชรรมิไข่มุใหม่ครับ มันเป็นโลกุตตระ คือ
มันจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงกลับลงมาอีก เพราะว่าถ้าเกิดมันกลับลงมา มันยังเป็นโลภียะอยู่ ทุก
อย่างมันจะไม่เที่ยง มันจะไม่คงที่

หลวงพ่ : ไม่เที่ยง ถูกต้อง ฉะนั้นอนัตตา เวลามาถึงกัน เขาถึงถึงกันว่าต้องเป็นอย่าง
นั้น ต้องควบคุมไว้ ต้องเป็นอนัตตา จะเป็นอะไรไม่ได้

ไอ้... ถ้าอย่างนี้แล้ว ประสาเราว่า เราได้เคลียร์กันแล้ว เพราะว่าทางนั้นเขามอบอกว่า
แหม... เขาอุตสาห์มาหาแล้วไม่รับเขา พอวันนี้ได้รับแล้ว จบแล้ว

โยม๑ : ผมไม่ได้ต่อว่าหลวงพ่ ผมไม่คิดขนาดนั้นหรอกครับ

หลวงพ่ : ถ้าขบวนการมันมี เราก็จะว่ามี ถ้าขบวนการอย่างนี้ มันยังเป็นการฝึกฝนอยู่ มัน
เป็นการหาหลักหาเกณฑ์อยู่ เพราะที่เขาไปเห็น อย่างเช่น เห็นไฟ เห็นไฟนี่มันพุ่งจากข้างนอก
ถ้าเห็นกาย เห็นกายคือจิตนี้มันเห็น เห็นจากข้างใน

เห็นกาย เห็นใหม่ อย่างเช่นเราไปเที่ยวป่าช้า นี่เห็นกายนอก กายนอกเพราะอะไร เพราะ
จิต... อย่างเช่นเราเห็นขวดนี้ จิตมันออกไปรับรู้ที่ขวด เห็นที่ขวดไข่มุใหม่ เราก็ดูขวด แต่ถ้าใน

อภิธรรมหรือในหนังสือเขาบอกว่า ให้ไปเที่ยวป่าช้า ให้ฟังซากศพแล้วหลับตา เห็นภาพไหม ?
เห็นภาพให้กลับมา แล้วขยายภาพนั้น นี่ถึงจะเห็นกาย

เห็นข้างนอก กายนอกเพื่อสมณะ เห็นไหม เรามาพิจารณาความเป็นอยู่ของชีวิตสิ เรา
พิจารณาแล้วสลดสังเวช จิตมันหดเข้ามา นี่มันเป็นสมณะ แต่พอจิตนี้มันเห็นกายโดยข้างใน เห็น
กายโดยข้างในคือเห็นนิมิต เห็นภาพภายใน เห็นอุคคหนิมิต

“อุคคหนิมิตนี้ แล้วเราขยายส่วนเป็นวิภาคะ วิภาคะคือขยายส่วนแยกส่วน” แยกส่วนด้วย
ความรำพึงของจิต จิตรำพึงให้กายนั้นมันแปรสภาพ ไตรลักษณ์จะเกิดตรงนั้น !

แต่จะไปดูกองไฟ ดูข้างนอกหรือดูอะไรนี้ มันไม่เกิดกับเราหรอก มันเป็นเรื่องข้างนอก
ข้างนอกกับข้างใน ถ้ามันเป็นเรื่องข้างใน มันต้องย้อนกลับเข้ามาข้างใน ถ้าข้างในนี้มันจะ
เป็นไป

เราถึงได้ถามนี้ไง ที่เราถามนี้เพราะเหมือนอย่างที่ว่า หลวงตาท่านไปหาหลวงปู่แหวนไป
ถามคำแรกเลย “พิจารณาอย่างไร” พอผ่านผลั้วะ.. แล้วอวิชชาละ ผลั้วะ... จบ นี่ของจริง

ถามปั๊บตอบเลย ถ้าไม่จริงถามไม่ได้ เพราะเราไม่ถามว่าตรงไหน จะเริ่มต้นตรงไหน
ถามจุดอะไร “ถามตรงไหน ถามจุดอะไร ถามเรื่องอะไร”

มาถึงก็เปิดตำราเลย ถามอย่างนี้ ถามอย่างนี้ ก็ต่างคนต่างวังกันอยู่

อันนี้ก็เหมือนกัน นี่พอเขาพูดปั๊บ ว่าภาวนาได้ อะไรได้ เราก็อยากฟัง ถ้าถูกผิดก็ว่ากันจะ
ได้จบ

อันนี้ภาวนามากก็อย่างที่ว่า นั่นคืออะไร มันคือสลดสังเวช สลดสังเวชนี้มันเป็นความเห็น
จากภายใน แล้วถ้าเป็นความเห็นจากภายใน ก็อย่างที่ว่านั่นแหละ ยังเป็นโลกียะกับโลกุตระ คือ
ผลมันบอกหมดแหละ มันบอกถึงทั้งเหตุ และบอกทั้งผล แล้วจิตมันจะเป็นอย่างไร แล้วถ้ามี
หลักการอันนี้แล้ว เรามีकिनใจ ฟังเองรู้เอง ไม่เชื่อใคร

เชื่ออันนี้เลย แล้วถ้ามันลงกัน ผลั้วะ ! ผลั้วะ !

เพราะเมื่อก่อนเราไม่ค่อยกล้านะ แต่พอไปคุยกับหลวงปู่เจี๊ยะแล้ว บอกทำอย่างนี้ๆ ท่านก็บอก “เออ ! กูก็ทำอย่างนี้แหละ” โอ้โฮ... จบเลย กูก็ทำอย่างนี้แหละ

เมื่อก่อนมันนึกว่าตัวเองบ้า นึกว่าเราทำโหดเกินไปไง พิจารณาขนาดนั้น ขนาดนั้น ผมทำอย่างนี้ๆๆ แล้วก็จบนะ “เออ ! กูก็ทำอย่างนี้แหละ” เออ... ไม่ถามอะไรอีกแล้ว เฉยแล้ว

คืออย่างนี้มันทำให้เรากล้าพูดไง เพราะเราพูดออกไปนี่มันเหมือนกับเราพูดสิ่งที่โลกเขาไม่มีไง พูดออกไปแล้วเขาจะว่ามีงี้ ! แต่เราก็ไปแล้วให้ท่านฟังเลย แล้วพอท่านบอกมา “กูก็ทำอย่างนี้” เห้ย... ภูมิใจยานเว้ย

โยม๑ : มีอยู่ครั้งหนึ่ง นานแล้วครับ คิดว่าตัวเองบ้าเหมือนกัน เพราะว่ามันเหมือนคนฟุ้งซ่าน คิดไม่หยุด ตอนนั้นยังไม่วู้คำว่า “สมณะ-วิปัสสนา” คือก็ปฏิบัติเอง แล้วบางทีก็ไปหาหลวงลุง ไปหาหลวงอ่าอย่างนี้ครับ คือผมมารู้หลังๆ เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ว่าใช้คำอะไรอย่างไร

หลวงพ่ : พุทโธไปเรื่อยๆ

โยม๑ : ครับ ก็ทำไปเรื่อยๆ แล้วก็มาเริ่มรู้สึกว่ เห้ย... มันคิดไม่หยุด เหมือนกับตัวเองจะเป็นบ้า แล้วที่นี้รู้สึกว่อยู่ๆ ก็ไปได้ยินคำเทศน์ หรือว่าไปอ่านเจอนี้แหละครับที่บอก ก็เลยเข้าใจว่ เห้ย... เราไม่ได้บ้าหรอก

หลวงพ่ : แล้วเข้าใจว่ขั้นแรกได้เพราะอะไร ขั้นแรกโศดาบันที่ว่าได้นี้เพราะอะไร ถ้าคิดว่ได้ ได้ตรงไหน เราดูผลของมันอย่างไร เราเป็นอย่างไร เราถึงคิดว่ได้เป็นโศดาบัน

โยม๑ : ต้องได้ด้วยเหรอ.. ต้องดูผลด้วยเหรอ...

หลวงพ่ : ฮี ! เอ้า... เราทำอะไรไรใหม่ พอเราเห็นผลปั๊บ เราว่าตรงนี้เป็นขั้นนี้ ตรงนี้เป็นขั้นนี้ไง อ้าว.. เข้าใจว่ตรงไหนเป็น โศดาบัน จะดูกัน

โยม๑ : ก็คือตอนที่บอกเมื่อกี้ครับ ว่าตอนที่เข้าไปเจอในแคมฟรอก ผมไม่เชื่อใครเลยนะ ไร่พวกยกๆ มาอะไรอย่างนี้ ผมด่าหมดเลยนะ

หลวงพ่ : อ้อ.. อันนี้ที่เราไปเจอข้างนอกอย่างนั้น มันเป็นเหตุการณ์โต้เถียงจากข้างนอก แต่ไอ้ความรู้ที่เราสรุปติ ความรู้ที่สรุปที่ใจเรา แล้วที่เราว่าเป็นโศดาบัน ไม่ได้สรุปเลยหรือ

โยม๑ : ไม่ได้สรุปเลยครับ ก็ปล่อยมันไป เกิดอะไรขึ้นก็ปล่อยมันไป

หลวงพ่ : คุณจิตนั้นไปเรื่อย.....

โยม๑ : อ้าว... ผิดแล้วหรือครับ

หลวงพ่ : ต้องตั้งหลักให้ได้ เนาะ

โยม๒ : อย่างที่พระอาจารย์บอกว่า มันจะเกิดอุคคหนิมิต หรือวิภาคะอะไรนี้ ตอนนั้นมันคือสมาธิเราต้องพร้อมแล้ว มันถึงจะเกิดอย่างนั้นขึ้นมาได้ใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : ใช่ มันมีอยู่ ๒ กรณี กรณีหนึ่ง คือถ้าคนมีบุญนะ จิตมันเป็นสมาธิปั๊บ มันจะเกิดเองเลย อย่างนี้คือคนมีบุญ แต่ถ้าคนไม่มีบุญนะ พอจิตสงบขนาดไหนมันก็ไม่มี พอมันไม่มีเราต้องรำพึง รำพึงคือคิดในสมาธิไง รำพึงให้คิดกายขึ้นมา รำพึงเรื่องกายขึ้นมา

“ถ้ารำพึงเรื่องกาย นี้คือเจ โทวิมุตตินะ ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติไม่ต้อง”

ปัญญาวิมุตตินี้ ใช้ปัญญาไล่สมาธิเข้ามา ไล่ความคิดเข้ามาจนมันสงบ มันหยุด ไล่ความคิดเข้ามา จนความคิดมันปล่อยหมดใจ มันปล่อยหมดคือมันหยุด ถ้ามันหยุดแล้วสังเกตให้ดีกว่ามันจะน้อมไปคิดอีกใจ เพราะมันหยุดคิดไม่ได้นานหรอก เดียวมันก็คิดอีก ถ้าเราจับมับ ! ตรงนี้ได้ “นี่จิตเห็นอาการของจิต”

พิจารณากาย...จิตเห็นกาย

“ปัญญาวิมุตติ คือ จิตเห็นจิต จิตเห็นอาการของจิต”

มันจะคิดเรื่องกายก็ได้ จะคิดเรื่องอะไรก็ได้ เพราะเป็นขั้นที่ใหม่ เป็นขั้นที่มันคิด พอคิดนี้แล้วพอมันขยับปั๊บ มันจับมับ ! พอมันจับตรงนั้นแล้วให้เราแยกเลย แยกคือให้เราคิดว่า

“ความคิดนี้ประกอบด้วยอะไร”

“ขั้นที่ ๕”

แยกมันออกมา “นี่วิปัสสนาเกิดตรงนี้”

โยม๒ : แต่ว่าเราจะเป็นแบบไหนดี อย่างถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ นี่ก็ต้องคล้ายๆ พวกที่ฉลาดๆ หน่อย อะไรอย่างนั้นหรือเปล่าคะ คือเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราเป็นแบบไหน

หลวงพ่ : ปัญญาวิมุตติก็เรานี้แหละ ถ้าเป็นปัญญาวิมุตตินะ พุทโธ พุทโธไม่ลงหรอก มันต่อต้าน มันบอกว่าเห้ย... มึงโง่ ภูณลาด ภูแน

โยม๒ : อ้าว... แต่ถ้าเราก็อพุทโธ เราก็อไม่ต่อต้านแต่มันก็ไม่ง

หลวงพ่ : มันก็ต้องใช้ปัญญา ถ้าปัญญามันไล่เข้าไปๆ มันหยุดนะ เพราะว่า ปัญญาดีสมาธิมันไม่หนัก แต่ถ้าเจโตวิมุตตินี้มันหนักด้วยสมาธิ ตัวสมาธิเป็นตัวแกน เป็นตัวหลัก แต่ถ้าปัญญาวิมุตติ ตัวหลักคือตัวปัญญา” แต่ก็มีสมาธิเหมือนกัน แต่มันจะหนักไปทางปัญญา

พอหนักไปทางปัญญา ก็แบบอาจารย์สิงห์ทองใจ เห็นไหม อาจารย์สิงห์ทองนี่หนักไปทางปัญญา เพราะปัญญาฉลาดมาก แต่ถ้าหนักไปทางสมาธิ ก็อย่างเช่นหลวงปู่สีใจ ลงสมาธิมากแล้วพิจารณามาก

โยม๒ : เหมือนกับตอนแรกเราไม่มีอะไรเลย เราก็อเลยไม่รู้ว่าเป็นอะไร เพราะเราไม่มีอะไรเลย

หลวงพ่ : มันรับรู้ได้ที่นี้ “รับรู้ที่เราทำได้หรือไม่ได้” เมื่อก่อนเรานี้มันบ้าบอคอแตกไปกับเขานี้แหละ แต่ทำไปแล้วมันจิตมันซัด มันไปไม่ได้ มันก็ว่า “มึงเป็นอะไร มึงทำไมทำไมไม่ได้ผล มึงทำไมเลวทรามขนาดนี้” มันก็หาไป พอมันไปใช้ปัญญา ใช้ปัญญาไล่เข้าไปเรื่อยๆ ไล่เข้าไปเรื่อยๆ จิตมันปล่อย

พอปล่อยนะ นั่งสมาธินี้พอปล่อย หลวงปู่มันมาขึ้นต่อหน้าเลย “ทางของมึง ทางของมึง” แหม... กว่าจะพบ เกือบตายเลย นึกว่าตายแล้วค่อยมาบอก “ทางของมึง ทางของมึง” เป็นรูปนิมิตเลย ขึ้นต่อหน้านี้แหละ เรานั่งอย่างนี้ ยืนข้างหน้านี้แหละ ทำมืออย่างนี้เลยนะ จำแม่นเลยละ “ทางของมึง ทางของมึง” ทำอย่างนี้เลยนะในนิมิต “ทางของมึง” โอ้โฮ... ภูได้ทางแล้วเว้ย ลุยใหญ่เลย!

โยม๒ : คือตอนนั้นท่านอาจารย์ได้ขั้นไหนแล้วคะ

หลวงพ่ : ยังไม่ได้อะไรเลย ยังโง่อยู่ ยังทำไม่ถูกเลย ยังหาทางไม่เจอ นี่เจอทางไง แค่ว่าเจอทาง !

โยม๒ : เจอทางนี่คือ ถ้าไม่ปัญญาวิมุตติ ก็คือเจโตวิมุตติ

หลวงพ่ : ใช่ เจอทางที่จะใช้ปัญญาไง พอใช้ปัญญาไปถึงที่สุดแล้ว เข้าใจว่าตัวเองจบแล้ว ตอนปี ๒๗ ไปอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะไง หลวงปู่เจี๊ยะนี่ถืบตกลอย “กูไม่เชื่อมึง ! มึงจำของอาจารย์ใหญ่มาพูด มึงต้องทำพุทโธก่อน” อู้อู... ตาย กูต้องกลับไปพุทโธอีกรอบหนึ่ง ก็เลยเป็นอย่างนี้ไง

โยม๒ : ก็เลยได้ทุกทางเลย

หลวงพ่ : นี่ไง ก็เลยเป็นอย่างนี้ไง เราถึงบอก ไม่ใช่พูดนะ

โยม๒ : ก็สอนได้หมด

หลวงพ่ : ไม่มีหรอก ไม่มี ! ทำอย่างหนึ่งไปแล้ว ยังต้องมาทำอีกอย่างหนึ่ง โอ้อโฮ... ทุกข์ชิบหายเลย

โยม๓ : หลวงพ่ครับ สมมุติอย่างตัวผมนี่ครับ พอดิฉันเจอชาคนที่มันกระดุกหักจากอุบัติเหตุมา แล้วก็นอนนึ๊กไป แล้วพอนอนนึ๊กไปแล้วจิตมันก็ลง ลงลึกไป

หลวงพ่ : ดี

โยม๓ : พอดี เวลาออกไปข้างนอกแล้วเจอ.. แต่ก่อนเห็นขาผู้หญิงสวย แต่พอเห็นปั๊บ หลังๆมานอนนึ๊ก อ้อ... อย่างนี้ใช้ได้ไหมครับ

หลวงพ่ : ได้ ฝึกไปทุกอย่าง วิธีการมีหลากหลาย ทุกอย่างใช้ประโยชน์กับเราได้หมด พอทำแล้ว เฮ้อ... สลดสังเวช อย่างนี้ใช้ได้

วิธีการต่างๆ อย่าง ใช้งานได้หมด ! เพียงแต่ต้องมีสติปัญญา แล้วมันจะเป็นบวกหมด แต่ถ้าขาดสติเท่านั้นแหละ มันเป็นลบหมดเลย วิธีการทุกอย่างใช้ได้หมด

“ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต”

หลวงตาบอไว้แล้วประจำ “ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต” ใช้ปัญญาไปเลย ถ้าพุทธโฆไม่ลง เราก็ใช้ปัญญาไปเลย

โยม๒ : แต่ว่าคือพุทธโฆนี่มันคืออย่างหนึ่ง หมายความว่า คือสมมุติเราตั้งใจว่าเราจะพุทธโฆอย่างเดียว แต่ถ้ามันไม่ใช่พุทธโฆเมื่อไหร่เราก็รู้ได้เลยว่า นั่นคือเราผลอ แต่ถ้าเราคิด เราก็ไม่รู้ว่าเอ๊ะ... นี่เรามีสติคิดหรือเราไม่มีสติคิด มันจะไม่ทราบ

หลวงพ่อ : คิด แล้วตามสติไป

โยม๒ : บางทีมันก็ไม่รู้ว่า นี่เรากำลังคิดแบบไหน ถึงแม้บางทีเราก็รู้สึกได้ว่า เราคิดสิ่งที่ดี...

หลวงพ่อ : ตามไป ใช้สติตามความคิดไป พอมันหยุด ให้พุทธโฆต่อ พุทธโฆ พุทธโฆ พุทธโฆ

โยม๒ : พอมันหยุดแล้ว พอเรารู้สึกได้ อ้าว... นี่เราคิดอยู่ เราไม่ได้พุทธโฆ อะไรอย่างนี้ใช้ไหมคะ

หลวงพ่อ : ฮี.. ไซ้.. ก็ได้ พุทธโฆ พุทธโฆ เราใช้ความคิดไป บางทีมันหยุดนะ พอมันหยุดแล้วเราสะดุด “เอ้อ... เราจะทำยังไงวะ” ก็ให้พุทธโฆต่อไปเลย

โยม๒ : คือตอนที่มันคิดไม่ออกอย่างนี้หรือคะ

หลวงพ่อ : เออ คิดไม่ออกนั่นแหละ พอพุทธโฆ พุทธโฆ พุทธโฆ ถ้ามันเบื่อบั่นแข็ง คิดไปเลย พลิกแพลงอุบาย อย่างนี้นะกิเลสมันหัวเราะเยาะ ทำไมมันโง่ซบหาย ทำไมมันไม่ฉลาดซ้กที

โยม๒ : ไซ้ๆ คืออย่างนี้เลยคะท่านอาจารย์ ไม่ใช่กิเลส แต่ตัวเองก็รู้สึกแข็งอย่างนี้ คือรู้ว่ามันโง่ มันแข็ง โอ๊ย... แบบเอาหัวชนกะไปเรื่อย เหนื่อยก็เหนื่อย แล้วมันก็ไม่ได้อะไรเลย มันโง่

หลวงพ่อ : กิเลสมันบอกว่า เห้ย... ทำไมมันงี่เป็นหมูจริงไหม ให้กูเคี้ยวทั้งวันเลย

โยม๒ : ไซ้คะท่านอาจารย์ คือคิดอย่างนี้ด้วยตัวเองตลอดเลยว่ อู๋.. เซ็งจริงๆ มันโง่ คิดอะไรจะมาช่วย มันก็คิดไม่ออก ปัญญาก็ไม่มี

หลวงพ่อ : พลิกไปพลิกมา หลวงตาจะบอกเลย “อุบาย”

โยม๒ : นี่ก็คิดอุบายไม่ออกอีก ก็แข็งตรงนี้ อะไรก็คิดไม่ออกไปหมด หัวชนไปอย่างเดียวเลย

หลวงพ่ : เวลามันเป็นอย่างนี้ปั๊บเราก็เปลี่ยน เขาก็บอกว่าเปลี่ยนบ่อย

มันไม่ใช่เปลี่ยนบ่อย เปลี่ยนบ่อยคือคนจับจด แต่คนมันแบบว่าหัวชนฝา คือมันจนตรอก คนเรานี้พอจนตรอกแล้วมันต้องแก้ไข “การแก้ไขกับการไม่เอาไหนแตกต่างกัน”

โยม๒ : คือจะแก้ยังไงก็คิดไม่ออกอีก แก้ยังไงดีวะ อะไรอย่างนี้ค่ะ จะใช้วิธีนี้ก็ โอ๊ย... ไม่เห็นได้เรื่อง คือบางทีก็กลายเป็นเหมือนกับเอาหัวชนไปเรื่อยๆ แบบโง่ๆ อย่างนี้ แต่ก็ไม่รู้ว่าเอ๊ะ... แล้วจะเอาอุบายอะไรมาช่วย มันก็คิดไม่ออก

หลวงพ่ : มันก็ได้ความเพียรไง ได้บารมี

โยม๒ : แต่มันก็เลยช้ามาก

หลวงพ่ : ได้บารมี ได้ความเพียร เวลาเราปลอบลูกศิษย์นะ เวลาคนมันท้อแท้เนะ เราจะบอกว่า พระโพธิสัตว์เกิดเป็นกระรอก อยู่บนต้นมะพร้าว ลมมันพัดแรง มันเอาร่างของลูกกระรอกนั้นตกลงไปในทะเล มันก็อยากได้ลูกคืนนะ มันก็เอาหางไปแช่น้ำขึ้นมาสะบัด เอาหางไปแช่น้ำแล้วก็ขึ้นมาสะบัด พับ พับ

จนเทวดาทนไม่ไหวเนะ เทวดามาถามกระรอกว่า

“กระรอกทำอะไร”

“ลูก ลูกตกลงไปในทะเล”

“แล้วทำอย่างไรล่ะ”

“ก็จะเอาหางชุบน้ำทะเล ให้น้ำทะเลมันแห้ง จะเอาลูกขึ้นมา” จนเทวดานี้สู้อใจพระโพธิสัตว์ไม่ได้ เอาลูกคืนให้เทวดา มีอยู่ในพระไตรปิฎกนะเว้ย

เวลาใครท้อแท้เนะเราจะเอาเรื่องนี้มา โอ๊ย... อ่านพระไตรปิฎกหลายรอบ เอาหางนี้ไปแช่น้ำแล้วขึ้นมาสะบัด เอาหางนี้แล้วสะบัด จนเทวดาถามนะ

“กระรอกทำอะไร”

“ลูกนะ ลูกอยู่บนต้นไม้พร้าว แล้วมันโค่นลมพัดตกลงไปในทะเล”

“แล้วทำอย่างไรล่ะ”

“จะเอาหางแช่น้ำขึ้นมาสะบัดจนแห้ง เพื่อจะเอาลูกคืน” เอาหางแช่แล้วขึ้นมาสะบัดอยู่
อย่างนั้นแหละ จนเทวดาทนความเพียรไม่ได้ ก็ลงไปแล้วเอาลูกขึ้นมาคืนให้

โยม๒ : ก็นี่ก็เหมือนกัน หลวงตาท่านก็สงสารอยู่ตลอด เพราะมันแบบว่าโง่จริงๆ แต่มันก็
ยังพยายามอยู่

หลวงพ่ : พยายามอยู่เราต้องมีความเพียรของเรา

โยม๔ : เทวดาช่วยแล้ว

หลวงพ่ : เอาละเนาะ จบแล้วเนาะ ภาวานาเนาะ แล้วถ้ามีปัญหาเราค่อยมาคุยกันใหม่ เนาะ

โยม๕ : ผมขอโอกาสครับ ผมศิษย์ทางไกลครับ ที่เคยเขียนจดหมายหาหลวงพ่ ๒ ฉบับแล้ว

หลวงพ่ : ศิษย์ทางไกล ?

โยม๕ : ครับ ศิษย์ทางไกลหนองคาย

หลวงพ่ : อ้อ เอ้า... ว่ามา

โยม๕ : พอดีมีปัญหาเรื่องพุทโธครับ ผมภาวานาพุทโธ แล้วชอบเดินจงกรม เพราะว่ามัน
สมาธิแล้วมันหลับ ก็เลยชอบเดิน ปัญหาอย่างหนึ่งคือ ไปนานๆ นี่พุทโธมันไม่เป็นพุทโธครับ
มันจะเป็นความรู้สึกว่าพุทโธ แต่มันไม่ใช่พุทโธเหมือนที่เราพุทโธ ผมเลยพยายามดึงมันกลับ
เพราะว่าเรารู้สึกเลยว่ามันลงแล้ว ผมก็เลยดึง อย่างนี้ถูกใจไหมครับ คือต้องดึงกลับมา ดึงกลับมา

หลวงพ่ : ต้องพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนมันพุทโธไม่ได้ แต่นี่มันเข้าใจว่ามันไม่ใช่พุท
โธ แต่เข้าใจว่าพุทโธ เห็นไหม มันยังโลเลอยู่ไง พุทโธ พุทโธ พุทโธ โธ ! โธ ! โธ ! โธ ! บางที
ขนาดนี้เลยนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนมันพุทโธไม่ได้เลย

คำว่าพุทโธไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่า “พุทโธคือความคิด ถ้าเราไม่คิดพุทโธ พุทโธก็ไม่มีหรอก เพราะเราคิดมันถึงมีพุทโธ”

ที่นี้ความคิดกับจิต โดยพลังงาน จิตนี้คือพลังงาน ความคิดมันออกจากจิต ที่นี้พอมันจะคิดไปเรื่องอื่น เราก็บังคับให้มันคิดพุทโธ “นี่คือพุทธานุสติ” พุทโธ พุทโธ โธ โธ ! โธ ! โธ ! ... พุทโธจนมันไปไม่ได้เลย ตรงนี้มันไม่มี

หลวงตาบอกว่า “คนเรานี้มันมีอารมณ์ความรู้สึกกับสัญญาอารมณ์ คือ เราเป็นสองใจ” พลังงานกับสัญญา มันเป็นสองอยู่ตลอด เวลาเราพุทโธ พุทโธ พุทโธจนมันพุทโธไม่ได้ คือ สัญญามันไม่มี เห็นไหม “อย่างนี้คือมันเป็นหนึ่ง” เป็นสมาธิแล้ว

โยม๕ : คือว่าผมยึดหลักที่หลวงพ่อบอกว่า “อย่าให้พุทโธหาย”

หลวงพ่ : ไซ้ !

โยม๕ : เวลามันจืดลงทีไร เพราะว่าพอผมรู้สึกว่ามันไม่ใช่พุทโธแล้ว ผมก็เลยดึงขึ้นมาครับ

หลวงพ่ : พุทโธ พุทโธ พุทโธ เพราะคนมันเข้าใจ นี้อย่างนี้ดี ไม่เสีย ถ้าคนมันเข้าใจโดยตัวของมันเอง

โยม๖ : เหมือนรู้ว่าเราเป็นอย่างไร

หลวงพ่ : พุทโธ พุทโธ พุทโธไปแล้วมันหายเว้ย มันละเอียดเว้ย แล้วลงสมาธิเว้ย ครอบ... หลับ ! เป็นอย่างนี้หมด

โยม๕ : ต้องดึงครับ เพราะผมรู้สึกเลยว่า ถ้าขาดพุทโธแล้วมันกลัวครับ

หลวงพ่ : ดึงไว้มันไม่เสีย ถ้าไม่ดึงนะมันจะหาย เว็บบแล้วลงภวังค์ไปเลย พอลงภวังค์ไปเลยนะ แล้วถ้ามันไปแชนานๆ นะ มันติดภวังค์

“มิจจาสมาธิ ภาวังค์นี้คือสมาธิอย่างหนึ่ง” แต่ขาดสติ ขาดการควบคุม มันควบคุมไม่ได้เลยกลายเป็นมิจจา “แต่ถ้ามีการควบคุม มีสติปัญญาพร้อม นั่นคือสัมมา” ฉะนั้นการควบคุมพร้อมเพราะมันรู้แจ้ง มันรู้ชัด เห็นใหม่ พุทฺโธ พุทฺโธ ให้พุทฺโธชัดๆ

โยม๕ : แต่มันแปลกครับหลวงพ่อกับ มันมักจะมีความคิดเหมือนกันว่า ถ้าไปตามมัน ถ้าไปตามแบบพุทฺโธที่ผมว่า คือไอ้พุทฺโธแบบ ตืด ตืด ตืด ตืด ไปนี้ มันบอกว่า “นี่ใช่ เร็ว” แล้วพอผมดึงปั๊บ มันจะแย้งเลยนะ มันจะบอกว่า “หะ... มึงเสียเวลา ต้องกลับไปพุทฺโธทำไม” อย่างนี้ตลอดเลย ผมก็ดึงสู้อยู่อย่างนั้นแหละ ดึงไปดึงมาครับผม

หลวงพ่ : นี่ไงหลวงตาบอกว่า เวลาเราปฏิบัติไปนี้ ก็เลสมันไม่ปล่อยให้เราปฏิบัติไปด้วย

“มูมมอง ความคิดความเห็นของเรามันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ข้อเท็จจริงในสังขารมันเป็นเรื่องหนึ่ง มันต้องพิสูจน์กันด้วยการปฏิบัติ มันต้องพิสูจน์กันด้วยความเพียรของเรา” เราต้องให้กำลังใจเราแล้วเข้มแข็งไว้

การปฏิบัติ เห็นใหม่ มันลำบากลำบาก ลำบากลำบากเพราะอะไร เพราะมันเป็นการรื้อภพ รื้อชาติ แต่ถ้าไหลตามมันไป เห็นใหม่ “ผลของวิภูษะ คือการเกิดการตายในภพชาติ”

ฉะนั้นถ้ามันจะลำบากลำบากขนาดไหน เราจะทำงานอริยทรัพย์ ทำงานความเพียร เราต้องมุ่งมั่น เราต้องมีความขยันหมั่นเพียร

โยม๕ : แสดงว่าถึงมันอ้างอะไรมาที่ช่างมัน ดึงให้มันชัดเจนเข้าไว้

หลวงพ่ : ใช่ พิสูจน์กันด้วยเหตุผล พิสูจน์กันด้วยข้อเท็จจริงที่จิตเป็น

โยม๖ : หนูขออนุญาตถามนิดหนึ่งได้ไหมคะอาจารย์ คือเมื่อก่อนนี้ใช้อานาปานสติมาตลอด ทีนี้ตอนหลังนี้ก็พยายามจะใช้พุทฺโธ ทีนี้ถ้าพยายามจะพุทฺโธให้เร็วๆ ทีไร เหมือนมันขัดกับลมหายใจ มันทำไม่ได้ค่ะ

หลวงพ่ : พุทฺโธกับลมหายใจนี้ เขาเอาไว้สอนเด็กๆ โทษนะ เด็กเล็กๆ ไม่ใช่เด็กคนนี้ เขาเอาไว้สอนเด็กๆ เพราะเวลาเด็กๆ มันหัดภาวนาใหม่ มันนึกพุทกับโธนี้มันก็เป็นพุทธานุสติ กับลมหายใจ ก็เลยเอามาบอกกันว่า “นึกเข้าพุท เวลาออกให้นึกโธ”

แต่ความจริงไม่ใช่ “ความจริงอานาปานสติคือใช้เฉพาะลม” พุทฺโธก็ใช้เฉพาะพุทฺโธไม่ใช่ลม เอ้า... แล้วถ้าอย่างนั้นพุทฺโธมันจะเปลี่ยนเป็นลมได้อย่างไร พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธไปเลย ไม่มีลม

โยม๕ : แต่อาการอย่างนี้ก็มีจริงๆ ครับหลวงพ่

หลวงพ่ : เอาทีละคน

โยม๖ : ไม่ใช่เจ้าคะ มันเหมือนกับว่า พัดคค เสร็จแล้วมันก็หยุดหายใจ

หลวงพ่ : หายใจก็ส่วนหายใจ ให้เราหายใจไป ไอ้กรณีอย่างนี้มันเหมือนกับการขับรถแล้วการขับรถนี้ เวลาจะเข้าเกียร์จะอะไรนี้มันต้องมีการฝึกฝน ทีนี้พอมันเปลี่ยนรถ แล้วเกียร์มันใส่ได้ไม่ถนัดไง

โยม๗ : ขออนุญาตอีกนิดหนึ่ง แล้วที่ท่านอาจารย์พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธนี่ คือคิดได้เร็วอย่างนั้นเลยหรือคะ

หลวงพ่ : บึ๊คโธ...

โยม๘ : หมายถึงว่าปกติหนูทำอย่างนั้นไม่ได้ คือถ้าพูดนี้ได้ แต่คิดมันคิดได้แต่ช้าๆ คือความคิดให้พุทฺโธเร็ว มันคิดไม่ออก คิดไม่ได้ แต่ถ้าให้พูดออกนี่..ได้

หลวงพ่ : ไอ้พุทฺโธนี่ เพราะหลวงปู่เจี๊ยะทำกับเรา บอกว่า “มึงต้องพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ” ต้องทำอย่างนั้น แล้วต้องทำได้ แล้วพุทฺโธนี่ มึงพุทฺโธตลอดไปเลยนะ มึงห้ามหยุดเลย ถ้าหยุดแล้วแม่งมันลงติดเดียว แล้วมันก็หลอกมึง เราก็พุทฺโธแบบไม่เอาสมาธิไง พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ....

โยม๙ : คิดนี้ใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : พุทฺโธท่อง พุทฺโธออกมา ท่องอยู่ตลอดเวลา ท่องตลอดเวลา

โยม๑๐ : อ้อ ถ้าอย่างนั้นไม่เป็นอะไร คิดเร็วอย่างนั้นคิดไม่ได้คะ แต่ถ้าพูดนี้ได้

หลวงพ่ : คิดเร็วนี้มันเป็นจังหวะ เหมือนรถมันเข้าเกียร์ ๕ เวลาบางคนแบบว่ากิเลสมันแรง อย่างที่มันแทรกมาบอกว่ามึงโง่ มึงโง่นี้ ให้พุทธโธเร็วๆ อัดกับมันแม่งเลย อย่างนี้ทำให้มันลงได้ ฉะนั้นพอพุทธโธ พุทธโธ พุทธโธ จนมันลงใจ แล้วอย่างในกรณีนี้ก็เหมือนกัน เราต้องอัดของเราไป

โยม๕ : ถ้าพุทธโธเร็ว เราก็ต้องก้าวไปเร็วตามใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : อี! พุทธโธก็ส่วนพุทธโธ ก้าวก็ส่วนก้าว

โยม๕ : เพราะว่าโดยปกติ ผมจะผูกกันไงครับ

หลวงพ่ : ค่อยๆ แก่

โยม๒ : แต่มันชอบผลออกไป ไอ้ตอนหยุดหายใจนี้แหละ มันผลออกไปตอนนั้น

หลวงพ่ : มันมาดีตอนจะจบนี้ แหม... ตอนจะจบนี้พูดดีเหลือเกิน ไปแล้ว

โยม๗ : แรกๆ นี่ใช้ออกเสียงไปก่อนได้ไหมเจ้าคะ

หลวงพ่ : ได้ๆ

โยม๓ : ผมก็เข้าใจครับ ผมเคยเป็น ผมเคยใช้อานาปานสติ แล้วกลับมาพุทธโธ แก่โดยวิธี พุทธโธนับหนึ่ง พุทธโธนับสอง พุทธโธนับสาม (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)